

Oktober 2017

Månadsbladet

Nya hus i Räcksta. Foto: B Sundberg

Samhällsplanering – efter mål eller prognoser?

Mycket av det som byggs och planeras i samhället bygger på prognoser och inte på mål och visioner om vilket samhälle vi vill ha i framtiden.

Ett exempel är motorvägen Östlig förbindelse. Vägen har planerats i omgångar ända sedan 60-talet. Tidigare i september meddelade både Sverigeförhandlingen och Trafikverket att man inte kommer att prioritera Östlig förbindelse men vägen är inte död och begraven för det. Starka krafter i samhället vill att den ska byggas. Vi har klimatmål, hälsomål, klimatlag, en medvetenhet om att vi måste spara på naturresurserna, att bilen tar mycket mark i anspråk för vägar och parkeringar och att vi ska vara fossilfria till år 2040. Alla mål bygger på att biltrafiken måste minska. Ett annat exempel är bostadsbyggandet i hela Stockholms län. Byggandet bygger på prognoser om befolkningstillväxten.

Det vore bättre om samhällsplaneringen styrdes av visioner och mål. Då skulle det bland annat planeras

mer kollektivtrafik, t ex mer busstrafik för tvärgående förbindelser och bättre cykelstråk – både lokalt och regionalt. Flera naturreservat skulle inrättas. Planeringen skulle även tillvarata gamla natur- och kulturmiljöer och göra dem tillgängliga för allmänheten. Byggandet av bostäder skulle vara mer måttligt än vad det är idag. Stockholms stad upptar 3 % av länets yta och ändå planerar man att 47 % av alla nybyggen ska ske här.

Vi inom föreningen blir ofta anklagade för att vara nej-sägare men det är för att områden som föreslås bli bostäder ofta verkligen är olämpliga att bebygga. Det verkar som om politikerna och tjänstemännen sitter inne och tittar på en karta och ser ett grönområde de kan bebygga utan att veta hur det faktiskt ser ut på platsen i verkligheten.

Om bostadsbyggandet var mer måttligt skulle det inte heller byggas på ställen som är olämpliga för hälsan. Politiken vill ju t ex att bullerkraven ska sänkas trots att forskning visar att trafikbuller kan påverka hjärtrytmen. Det skulle inte heller byggas så tätt, barnen skulle få större ytor att vistas på och man skulle ta bort allt plastgräs och gummimattor som en försiktighetsåtgärd, eftersom vi inte vet om och hur det kan skada våra barn.

KALENDER

vecka 40
12 oktober
4+19 november

Miljövänliga veckan
Stockholms översiktsplan
Miljörätt seminarier

Beatrice Sundberg
Ordförande

Cykelkarneval och Lastcykelmässa

För fjärde året i rad ordnade Naturskyddsföreningens cykelgrupp en Cykelkarneval och en lastcykelmässa. Eventet började på morgonen med lastcykelmässa där ett flertal av marknadens lastcyklar var representerade. Det fanns modeller med två, tre eller fyra hjul och det var många barn som fick chansen att åka med sina föräldrar. Freddie och Ivar lät modiga testa enhjulingar, microcyklar och andra udda cyklar. Hos Trafikutredningsbyrån kunde man prata cykelplanering och vinna en dag med en lastcykel.

De som var hungriga mumsade i sig vegetarisk mat från de två matcyklarna. Innan karnevaltåget rullade sjöng Cykelkören inspirerande cykelsånger och sambatjejerna trummade ihop cyklisterna med Trafikborgarrådet Daniel Helldén i spetsen. Våra fantastiska funktionärer och cykelpoliserna hjälpte till så att alla, stora som små kunde cykla tryggt genom Stockholms gator. Väl tillbaka till utgångsplatsen Norrbro så fick Stockholms invånare en chans att ta ett snack om trafiken med Trafikborgarrådet tillsammans med Trafikutredningsbyråns VD Pelle Envall.

Text o bild: Cécile Everett

Foto: B Sundberg

Tält som kretsarna kan låna!

Länsförbundet har köpt in ett tält med den nya Naturskyddsföreningsloggan, som det är tänkt att länets kretsar kan få låna. Tältet finns hos oss i Brygg- huset på Norrtullsgatan 12 N.

Om du vill låna tältet kontakta Bea- trice Sundberg, [beatrice.sundberg@ naturskyddsforeningen.se](mailto:beatrice.sundberg@naturskyddsforeningen.se), helst i så god tid som möjligt.

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Brygghuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

SEMINARIUM 12 OKTOBER

Översiktsplan eller försäljningsbroschyr?

Seminarium med stadens politiker om förslaget till ny översiktsplan för Stockholm

Stadsbyggnadskontoret i Stockholms stad har redovisat ett förslag till ny översiktsplan. Ett samråd genomfördes under senhösten 2016 och ett utvecklat förslag ställdes ut under sommaren. Stockholm stad vill attrahera byggherrar och förbereder sig för att snabbt kunna ge klartecken till mycket omfattande nybyggande.

Intresserade medborgare och yrkesverksamma inom sektorn bjuds in till ett seminarium som Stockholms Naturskyddsförening, Samfundet S:t Erik, Svenska Byggnadsvårdsföreningen och Urban City Research arrangerar gemensamt. Vi vill höra hur stadens politiker tänker sig kunna styra bebyggelsens utveckling samtidigt som viktiga värden i stadsmiljön stärks. På seminariet kommer företrädare för stadsbyggnadsnämndens olika politiska partier att besvara frågor från organisationerna och från publiken. Vi får också veta varför just översiktsplanen spelar en så viktig roll för den politiska styrningen av stadens bebyggelseutveckling.

När: Torsdag 12 oktober kl. 18.00-21.00

Var: Z-salen, ABF-huset, Sveavägen 41.

Fri entré

Obs! Begränsat antal platser, föransmälan görs till kansli@samfundetsterik.se

Tänk på den nya grafiska profilen på tryckt material

Ann-Katrin Bergström, som ansvarar för grafisk projektledning och produktion på rikskansliet informerar i ett mail om hur man ser på att vi i folkrörelsen använder Naturskyddsföreningens nya grafiska profil:

"Vi vill absolut att kretsar/länsförbund och nätverk följer riks grafiska profil i allt som produceras. Vi kan inte tvinga er men det är en klar fördel om det grafiska uttrycket är det samma rakt igenom hela föreningen. Det stärker vår identitet och igenkänning."

Material och loggor med den nya grafiska profilen finns på Naturkontakt :
<https://naturkontakt.naturskyddsforeningen.se/material/mallar/>

Lär dig mer om Miljörätt

Naturskyddsföreningen Stockholms län ordnar tillsammans med Studieförbundet i Stockholms län två seminarier i miljörätt i höst.

Seminarium 1:

Lagar, domstolsprocess och strandskydd.

Lördag 4 november, kl. 10-16.

Du får en introduktion i lagar och andra rättskällor, domstolsprocessen och hur man läser domar. Vi kommer sedan fördjupa oss i strandskyddsreglerna och hur man skriver ett överklagande. *Anmäl dig senast 2 november.*

Seminarium 2:

Detaljplaneprocess, miljökonsekvensbeskrivning och naturinventering.

Söndag 19 november, kl. 10-16.

Vi fördjupar oss i hur man påverkar kommuners detaljplanering. Vi kommer att höra föredrag om planprocessen (alltså att skapa en detaljplan), vad som utgör en miljökonsekvensbeskrivning samt hur en konsult och ideellt engagerade inventerar naturområden. Efteråt ges också här tips och råd om hur man skriver ett överklagande. *Sista anmälningssdag fredag 17 november.*

Anmäl dig via Studieförbundets hemsida www.studieforamjandet.se - sök på "miljörätt"

Målgrupp: Utbildningen riktar sig till alla oavsett organisationstillhörighet som engagerar sig för en hållbar stadsplanering eller som vill bevara grönområden och skydda människors hälsa från miljöpåverkan. För att få bäst förståelse om hur man löser juridiska problem rekommenderas att gå till båda seminarierna, men det är givetvis okej att bara delta vid ett tillfälle.

Praktisk information: Utbildningarna kommer att hållas utan avgift bägge tillfällen mellan kl 10 och 16 på Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, Stockholm. Vi bjuder på kaffe, té och varm lunch. Skriv gärna om du vill ha specialkost.

Bjud gärna in andra miljöengagerade och anmäl dig snabbt till Studieförbundet så att vi kan planera för maten.

För frågor kontakta Florian Reitmann, 073-594 13 90, f.reitmann@gmail.com

Oktober 2017

Månadsbladet

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

SÖNDAG 1 OKTOBER

Mälarkantsvandring

I och runt Sätterskogen finns öppna gräsmarker, gamla får-hagar, eckbackar, gammal granskog, strandpromenader, badplatser, ett gammalt varv, en fornborg, en meandrande Sättraå och en liten Skärholmsbäck. Anna Petri leder denna vandring genom detta variationsrika landskap. Från förorten längs med Mälaren och sjöfartsleden in till Stockholm. Samling kl 11.00 vid Vårbergs T-bana, avslutning Bredäng. Ca 7 km, 4 tim.

SÖNDAG 8 OKTOBER

Skogen bakom Åkeshov

Sjön Judarn, eller Ljudarn är en av Stockholms renaste sjöar. Den omges av omväxlande natur med öppna ängsmarker, kuperade skogsmarker och många spår från istiden, som stora flyttblock, storblockig morän och de Geormoräner. I området finns fyra av Stockholms fem fridlysta groddjursarter, bland annat större vattensalamander. Människan har lämnat sina spår ända sedan bronsåldern, i form av rösen, skålgropar, gamla torplämningar och en ryssmur. Följ med Martina Kiibus på en tur i Stockholms stads allra första naturreservat. Samling kl 14.00 vid Åkeshovs slott, T- Åkeshov. Ca 5 km, 3 tim.

TISDAG 10 OKTOBER

Kolardammarna i Alby

Lättvandrad guidning med Martina Kiibus, anpassad för rullstolar och barnvagnar. Kolardammarna ligger i Alby naturreservat och utgör ett vackert inslag i landskapet. Längs strandkanten möts du av grovstammiga aspar, tall-backar, små berghällar och öppna gräsmarker. I dammarna myllrar det av små och stora vattendjur. På våren leker grodorna och paddorna och på en ö i centrala dammen har bävern byggt en hydda. I dammarna renas också dagvattnet från Bollmora och Öringe på sin väg till Albysjön. Samling kl 11.00 busshållplats Öringe (buss 875 från Gullmarsplan kl 10.22). Kommer du med bil, samlas vi på parkeringen vid Fårdala ridskola. Ca 2 km, 2 tim. *Ingen avgift*

SÖNDAG 15 OKTOBER

Från allmänning till urskog Nyfors - Tyresta by

All skog i Sverige var förr allmänningsskog, minnet av det återspeglas i dagens allemans-rätt. Så hur såg skogen ut förr i tiden? Peder Curman tar dig med på långvandring i Tyrestas urskog. Samling kl 9.30 vid busshållplats Nyfors, (buss 873 från Gullmarsplan kl 9.05) avslut i Tyresta by, buss tillbaka från Svartbäcken 2,5 km från byn (busshpl Tyresta by avstängd under oktober tyvärr). Lång och delvis krävande tur. Ta med matsäck för två raster och ha bra på fötterna! Ca 12 km (+2,5 km t bussen), 6 tim.

samt:

LÖRDAG 21 OKTOBER

Tyresös Flaten

SÖNDAG 22 OKTOBER (*Obs! Anmälan krävs*)

Ut med stressen - in med naturkraft - Gammelström. Minikurs i Mindfulness i naturen.

SÖNDAG 29 OKTOBER

Södra Djurgården revisited

- Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt. Nu kan du betala med SWISH!
- Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!
- * kolla för säkerhets skull på sl.se

Mer information:
www.utinaturen.nu

NYA styrelsemedlemmar? NYA aktiva?

Skicka namn och mailadress till karin.schmidt@naturskyddsforeningen.se så kommer de med i distributionslistan för Månadsbladet och Naturkalendern!

Naturkalendern i Stockholms län

Oktober 2017

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida

Söndag 1 oktober

Mindfull

Brittsommarvandring

Vi guidar dig på en långsam mindfulness i harmoni med den sköna naturen längs "Sinnenas stig" c:a 1200 meter. Vi upplever praktiken av skogens färgstarka höstlöv, genomför några sinnesövningar och äter egen medhavd matsäck tillsammans med vacker utsikt över Valsjön. Avgift 100:-. Max 12 deltagare. Ca 2 tim. Samling kl. 10 vid Kolgärdets P-plats. Buss 633 hållplats Knipvägen. Kontakt: Bengt Rundquist, bengt@friluftsliv.nu, 070-839 07 01

Österåker

Natursnokarna:

Hur förbereder sig naturen för vintern?

Och lite annat skoj!

Kontakter: Ewa Tuneback, 070-682 08 68 och Johan Näslund, 073-919 40 06. Tid: Kl. 10:00 – ca 12:00, samling vid kiosken vid Lillsjöbadet.

Upplands Bro

Tisdag 3 oktober

Skördemiddag med Ingemar Lind

Kom med och festa på trädgårdslandens överflöd. Vi bjuder på vegetarisk mat och något gott till kaffet. Om du har lust tar också du med något till buffébordet. Vi har också nöjet att presentera Ingemar Lind, naturfilmare och känd för sina lågmälda men mycket engagerande filmer från fjällvärlden. Vi får se filmer och bilder från Tännalen, Ingemars hemtrakter. Samling: Kl. 18.30, Hamngatan 50. Info: Jan Holmbäck, 070-719 22 00. (Ca 3 tim)

Vaxholm

Onsdag 4 oktober

Fågelmatning – hur och varför?

Hasse Andersson berättar till sina bilder vad man bör tänka på när man hjälper fåglarna vintertid. Många vill mata sina fågelgäster, vilket också väcker flera funderingar. Måste jag mata hela vintern? Får

jag lägga ut det salta på julsinkan? Stämmer det att okokt ris är farligt för fåglarna? Detta och en del till handlar kvällen om. En genomgång av våra vanligaste matgäster vid fröautomaten presenteras.

Samling: Harbrostugan, Skyttbrinksvägen 2, mellan Tullinge och Tumba, kl. 19.00. Hållplats Skyttbrink för buss 713. Kontakt: Hasse Andersson, hasse.tullinge@gmail.com

Botkyrka-Salem

Stjörtmes. Foto: H. Andersson

Rätt med lite kött

För att minska miljöpåverkan har vi tagit fram en receptbok med mindre kött, fisk, kyckling och mera av våra svenska rotsaker i portionerna. Vi vill visa hur vi enkelt det är att laga god mat och äta rätt för både vår hälsa och vår miljö. Kom och ta del av detta och ät en enkel måltid med oss. Kostnad 40 kr/person, du får också receptboken! Samling: Kl. 18.30, Hyresgästernas Hus, Södergatan 50, Märsta. Anmäl dig gärna så underlättas vår planering! Gunnel Petersson 073-076 91 38 gunnel.sigtuna@telia.com

Sigtunabygden

Torsdag 5 oktober

Föredrag om skogsvård

Malin Sahlin, sakkunnig i skogsfrågor från Naturskyddsföreningen diskuterar aktuella naturvårdsfrågor inom skog och skogsbruk. Vilka naturvårdskrav ställer samhället på skogsägarna, stora som små? Hur stora, och vilka är konflikterna mellan naturvård och dagens skogsbruk? Vad gör Naturskyddsföreningen lokalt, regionalt och på riksnivå?

Samling: Kl. 18.30 i "Fuga" i Södertälje stadshus. Därefter öppet styrelsemöte för alla medlemmar. Södertälje-Nykvarn

Lördag 7 oktober

Hjortar vårdar fornminnen

Vi åker till Upplands Väsby och besöker ett 20 hektar stort inhägnat område. Här finns fornlämningar av olika slag från järnåldern. I området vistas en hjord med dovhjortar som hjälper till att vårda området och är en sevärdhet för besökare. Hjortarnas förmåga att hålla efter taggbuskar som björnbär, slån och nypon är en tillgång för fornminnesvården. En promenadslänga genom området ger möjlighet att se fornlämningarna och kanske få en glimt av de skygga djuren. Arkeolog Gerhard Flink från Landskapsarkeologerna guidar. Samling kl. 13.00 vid Brunnby vik, nedanför hjorthägnat. (Ca 3 tim) Buss 531, från Upplands Väsby station, hållplats Skälbyvägen, därifrån ca 1 km att gå till hjorthägnat. Du får karta via mejl vid anmälan.

Info & anmälan: Senast 1 oktober till Ingela Norlin, ingela@landskapsarkeologerna.se, 070-659 17 68. Avgift: Medlemmar gratis, övriga betalar 50 kr.

Stockholm/Söderort

Söndag 8 oktober

Gör eget läppcerat!

Naturskyddsföreningen i Värmdö anordnar en workshop under Miljövänliga veckan där man får tillverka sin eget läppcerat samt deo, av ingredienser som är schyssta mot miljön och vår hälsa. Under workshopen lär vi oss mer om vad man ska vara uppmärksam på vid schampo- och krämhyllan.

Medlemmar betalar 50 kr för deltagandet och icke-medlemmar 100 kr. Det går såklart bra att bli medlem på plats! Anmälan till outi.kilkki@gmail.com senast 7 oktober. Antalet platser är begränsat så skyn-da att anmäla dig! Tid och plats: Kl 12-14, Gustavsbergs bibliotek, Axel Sjöberg-rummet.

Värmdö

Lördag 14 oktober

Hembygdens fängslade geologi

Förutsättningen för natur och miljö i vår kommun liksom i världen i övrigt styrs av den geologiska sammansättningen i markerna. Oftast avslöjas de geologiska förhållanden på en plats genom de olika

växtarter man kan finna där. Men även svampar, insekter och fåglar kan för en kunnig observatör ge viktiga indikationer på ett områdes "surhetsgrad". Anders Eriksson, välkänd och utomordentligt kunnig geolog, blir denna oktoberlördag vår ciceron i mineralriket. Tillsammans med Anders gör vi besök på olika lokaler, där bergarterna är särskilt intressanta eller där ändmoräner och klapperstensfält är som mest imponerande. Lite fågelskådning får vi dessutom på köpet, eftersom Anders är en ypperlig ornitolog.

Varma kläder, kikare och en behändig matsäck passar väl in i dagens koncept. Samling kl. 10.00 vid ICA Nyckelby.

Mälaröarna

Grottkrypning i Klövbergsgrottan

Klövberget på Tyresö Brevik är vårt senaste naturreservat i kommunen. Det invigdes i juni i år. Där finns Klövbergsgrottorna som lockat många till spännande upptäcksfärder under åren. Nu har du chansen att få vara med om ett besök i gångarna genom den stora stenblocksgrottan under ledning av Jonas Hedlund, naturskolepedagog och van "grottkryp". Ta gärna med något att grilla så gör Jonas upp en eld. För barn från ca. 7 år och vuxna. Viktigt: Ta med hjälm (obligatoriskt), oömma och varma kläder och två ficklampor med bra batterier! Pris 50:-/pers. Begränsat deltagarantal. Samling kl. 11.

Anmälan till jonas.forsen@tele2.se tel: 070-471 16 58. Senast torsdag 12 oktober! Färdväg: Buss till Trinntorp med promenad på fin stig över berget. Buss 819 kommer till Trinntorp kl. 10.12 då hinner man lagom promenera. Alt: Bil till Noretvägen.

Tyresö

Söndag 15 oktober

Vi sköter om Viggbyholms ekbacke Ekbacken ca 400 m söder om Viggbyholms gård är en fin ädel-löviskog, tidigare under igenväxning. Insatserna samordnas av Täby Naturskyddsförening samt Täby Hembygdsförening. Kom med och delta

i de välbehövliga men försiktiga skötselåtgärderna i detta för Täby unika bestånd av jätteekar. Vi håller på kl. 09.30–12.30. Teori blandas med praktiskt arbete. Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. Kontakt: Einar Fries, 756 94 44, 070-669 62 10, einar.fries@gmail.com

Täby

Höstvandring runt Fornborgsslingan

Följ med på en spännande vandring längs Fornborgsslingan i Tyresta. Turen går längs med Stensjön genom brandområdet och är 6 km lång och delvis krävande då vi vandrar genom kuperad terräng. Vi stannar för att fika tillsammans uppe vid fornborgen och njuter av den fantastiska utsikten! Samling vid parkeringen Stensjödal kl 10. Vandringen tar ca 3 timmar. Anmälan till Stina Svensson, christina_svensson@hotmail.com eller Teckla Jackson, teckla_lax@hotmail.com.

Haninge

Måndag 16 oktober

Ingemar Lind - Mitt liv som naturfilmare

Ingemar Lind berättar och visar film: "Under dryga 40 år har jag haft förmånen att ha min hobby som yrke. Jag har kommit både djur och fåglar nära. I denna film har jag valt ut ett antal episoder som jag minns speciellt. Jag har tillbringat långa tider i framför allt den nordiska vildmarken, och det är i denna del av världen jag känner mig hemma. Jag är och förblir naturfilmare, det är ett sätt att leva. Som vanligt inleds kvällen med en stillbildsdel, denna gång med rubriken "Fåglar i folktron". Tyngdpunkten har jag lagt på göken, denna så märkliga fågel." Samling: Kl. 19.00 i Stora Bryggarsalen, Norrtullsgatan 12 N. Avgift: Medlem 80 kr, övriga betalar 100 kr. Ca 1 tim.

Stockholm/Söderort

Söndag 22 oktober

Natursnokarna:

Ler-kana & ler-kakor på Lida

Vill du hasa runt i lera? Jaha, du är såå välkommen! Här finns plats för barn och dennes vuxne medupptäckare i leran vid den flera hundra meter långa bäcken som går rakt igenom området. Hitta en bra

kana-backe. Baka en ler-kaka att dekorera. Måla med lera på ett jättepapper. Vad händer med växterna på hösten? Bygg dig en sittplats och få chans att bara vara stilla och lata dig i naturen!

Tid: kl.11-13 Plats: Samling vid busstation Lida (Tullinge), vid stora parkeringen. Hitta hit: Pendeltåg till Tullinge, sedan buss 721 till Lida. Ta med: Stövlar, regnkläder, komposterbart dekorationsmaterial (apelsinskivor, knäckebröd) egen fika (vid grillplats), håv, hink, spade, sockerkaksform. Information: Gångstigarna är funktionsanpassade, men barnet måste lyftas ner i den leriga dalgången. Det finns funktionsanpassad toalett i raststugan. Kontakt: Camilla Billerstam, 070-318 10 59.

Huddinge

Söndag 29 oktober

Tattby Naturreservat

Tattby naturreservat är en blandning av berg, sjöar, skog och hav. Det sträcker sig från Saltsjöbadens slalombacke i öster till Dammsjön och Lundsjön i väster. Ronny Fors guidar oss. Samling vid Erstaviksbadets parkeringsplats, kl. 10.30 (slut vid 12.00). Ingen föranmälan krävs. Info: gudrunhubendick@hotmail.com

Nacka & Saltsjöbaden

Upptäck Majroskogen - högklassig närnatur

Majroskogen utgör spetsen av en lång grön kil, Hanvedenkilen, och utgör ett större skogsområde mellan flera stadsdelar. Anders Tranberg guidar oss runt och visar på många olika värden i denna vackra skog. Ta med fika! Samling: Kl. 11.00 på Svedmyra Tbanestation. Avgift: Medlemmar gratis, övriga betalar 50 kr. Ca 2,5 tim.

Stockholm/Söderort

